

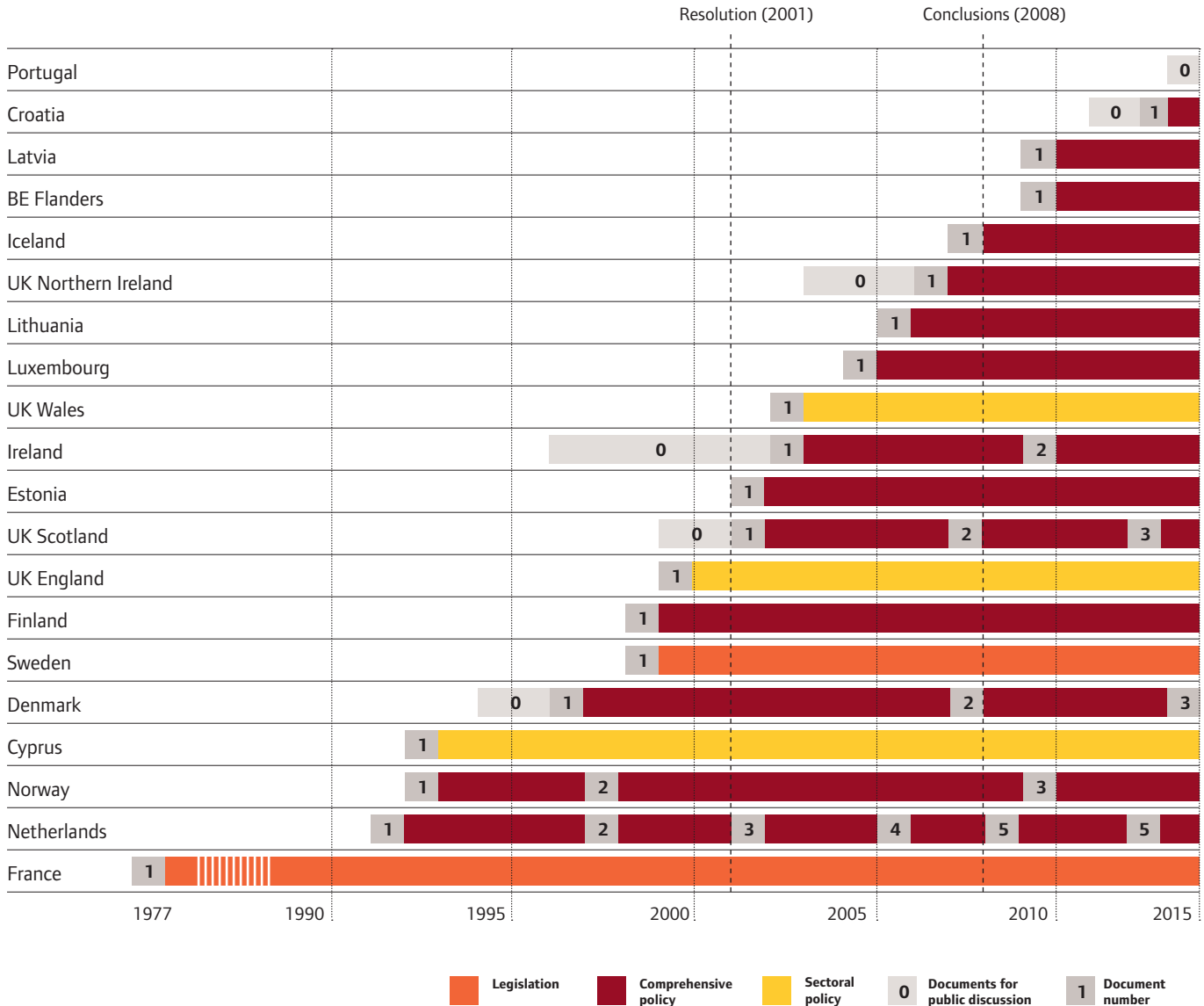

FÉDÉRATION
WALLONIE-BRUXELLES

TEKST Lisa De Visscher
ILLUSTRATIE João Ferreira Bento

A+ IN SAMENWERKING MET DE CELLULE ARCHITECTURE VAN DE FÉDÉRATION WALLONIE-BRUXELLES

Het Europees Forum voor Architectuurbeleid (EFAP-FEPA) brengt al meer dan 15 jaar de beleidsmakers op gebied van architectuur van de Europese lidstaten rond de tafel. De Cellule Architecture neemt sinds het begin deel aan dit forum, dat ijvert binnen Europa voor een grensoverschrijdende aanpak van architecturale aangelegenheden op alle verschillende bestuursniveaus.

EUROPEAN FORUM FOR

Deze Europese kruisbestuiving maakte duidelijk hoe belangrijk het is het debat over architectuur en ruimtelijke kwaliteit te voeren.

Naar een architectuurbeleid op schaal van Europa

Architecturale kwaliteit zit diep geworteld in het cultureel erfgoed dat de verschillende landen in Europa met elkaar verbindt. Daarenboven hebben architecturale en stedenbouwkundige beslissingen een impact vër buiten de administratieve grenzen van het gebied waarin ze worden genomen. Daarom brengt het Europees Forum voor Architectuurbeleid (EFAP-FEPA) al meer dan 15 jaar de beleidsmakers op gebied van architectuur van de Europese lidstaten rond de tafel en ijvert binnen Europa het voor een grensoverschrijdende aanpak van architecturale aangelegenheden op alle verschillende bestuursniveaus.

Gemeenschappelijk belang

Al sinds de jaren '90 van de vorige eeuw groeide in verschillende Europese lidstaten de behoefte aan een gecoördineerd en duidelijk geformuleerd beleid rond architectuur en stedenbouw. De veelheid en de versnippering van verschillende lokale initiatieven deed snel de vraag rijzen naar een gemeenschappelijk platform. Onder het Nederlands voorzitterschap van de EU in 1997 werd, tijdens een internationale ontmoeting rond architectuurbeleid, voor het eerst het voorstel geformuleerd om een Europees Forum voor Architectuurbeleid op te richten. Dat voorstel werd in 1999 onder het Finse voorzitterschap geconcretiseerd in een officiële tekst. In juli 2000, onder het Franse voorzitterschap,

zag het eerste Forum het licht; een permanente, informele structuur waarin discussie en kennisuitwisseling tussen de Europese lidstaten centraal staat en die de onderlinge samenwerking stimuleert in het teken van één gemeenschappelijk belang: het verhogen van de architecturale kwaliteit van de gebouwde ruimte in Europa.

Drie pijlers

Het EFAP steunt op drie pijlers: het bestuurlijk niveau met vertegenwoordigers uit de ministeries, de professionele sector (vertegenwoordigd door de nationale orde van architecten van elke lidstaat) en de culturele sector (directies van de nationale architectuurmusea of -centra). Het Forum – een colloquium rond een specifiek aspect binnen het architectuurbeleid – wordt twee keer per jaar georganiseerd en gaat telkens door in het land dat de Europese Unie voorziet. Het doel van elk Forum is de presentatie en uitwisseling van 'best practices' tussen de verschillende landen, het versterken van het netwerk en het schottenloze debat tussen de drie pijlers over één of meerdere specifieke actuele problematieken die het architectuurbeleid behelst. Op basis van de gevoerde debatten formuleert het Forum aanbevelingen die als basis dienen voor het opstellen van resoluties en conclusies waarvoor het EFAP lobbyt op Europees of nationaal niveau (zie verder).

Complex beleid

Het veld waarbinnen het EFAP zich beweegt is bijzonder complex. Elke Europese lidstaat wordt gekenmerkt door een specifieke politieke structuur, waardoor architectuurbeleid vaak telkens onder een andere bevoegdheid valt. Op Europees niveau waar de vraag naar architecturale kwaliteit vaak gezien wordt in het licht van opgelegde technische normen en meetbare fysische eigenschappen, is enige gesprekspartner het DG Cultuur, terwijl dit uiteindelijk verschillende departementen aanbelangt.

Architectuurbeleid is niet per definitie een nationale aangelegenheid: soms wordt het gedelegeerd aan steden of regio's. Deze schaalverkleining heeft voordelen, maar trapt soms in de valkuil van een beleid dat volledig draait om economische ambities en 'city-branding', waarbij geïsoleerde projecten en sterarchitectuur het halen van de zoektocht naar een meer globale ruimtelijke kwaliteit. Ook de grenzen van architectuurbeleid als dusdanig blijven moeilijk definieerbaar. Houdt architectuur op waar stedenbouw begint, en in welk hokje wordt stadsontwikkeling ondergebracht?

Juist daar ligt de ambitie en uitdaging van het EFAP: het creëren van een geïntegreerd architectuurbeleid waarbij, in alle Europese lidstaten, architecturale kwaliteit – net

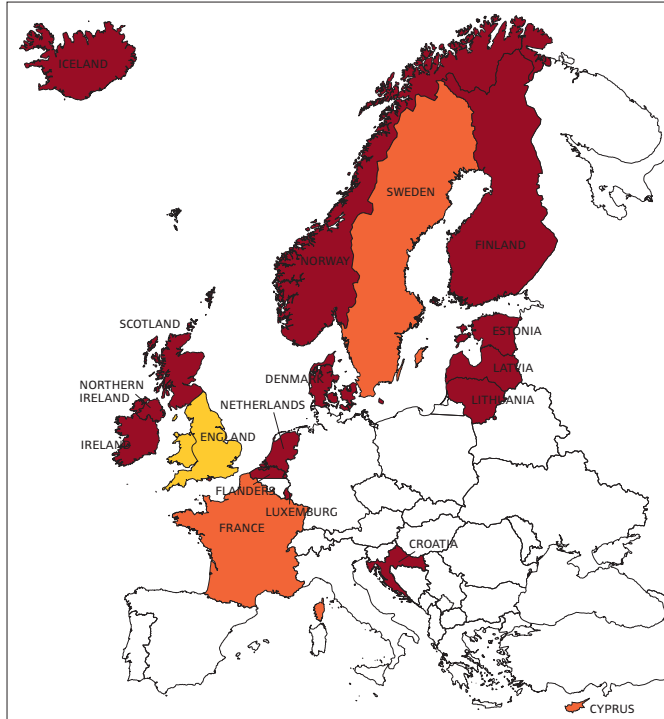
EFAP-FEPA

European Forum for Architectural Policies

Europees Forum voor Architectuurbeleid

FÉDÉRATION
WALLONIE-BRUXELLES

Types of official documents on architectural policy

■ Legislation
 ■ Comprehensive policy
 ■ Sectoral policy

Official documents on architectural policy

■ Have a document
 ■ Planning to have
 ■ Not planning to have

zoals duurzaamheid – deel uitmaakt van elk bestuursniveau en bestuursdomein en niet beperkt blijft tot één enkel Ministerie.

Verwezenlijkingen

Ondanks de complexiteit en de relatief vage afijning van het politieke, professionele en culturele beleidslandschap, kan het EFAP bogen op een aantal verwezenlijkingen. Het eerste Forum, in 2000, leidde tot een voorstel voor de 'Resolutie voor de architecturale kwaliteit in stedelijke en landelijke omgeving' die één jaar later formeel aangenomen werd door de Europese Raad (Council Resolution on Architectural Quality in the Urban and Rural Environments, 2001/C 73/04). Zeven jaar later formuleerde de Europese Raad hierop conclusies waarbij de nadruk gelegd werd op architecturale kwaliteit en duurzaamheid (Council Conclusions on Architecture: Culture's Contribution to Sustainable Development, 2008/C 319/05). In datzelfde jaar nam het Europees Parlement een resolutie aan gebaseerd op het Charter van Leipzig (Leipzig Charter of Sustainable European Cities) en de Territoriale Agenda waaraan het

EFAP eveneens een bijdrage leverde. Een belangrijke ambitie van het EFAP is de creatie van een solide netwerk. Op cultureel vlak ontstond zo GAUDI (Governance, Architecture, Urbanism, Democracy, Interaction; internationaal netwerk voor de promotie en verspreiding van communicatie over architectuurcultuur in Europa) en sinds 2008 is het EFAP ook lid van het platform van de culturele en creatieve industrie (www.cultureactioneurope.org). In 2011 publiceerde het EFAP een onderzoek waarin het architectuurbeleid van de verschillende lidstaten in kaart werd gebracht (Survey on Architectural Policies in Europe, opgemaakt op vraag van het EFAP door João Ferreira Bento, doctorandus aan de Bartlett School of Planning – University College London). Ondertussen telt het EFAP leden uit bijna alle EU-lidstaten, en Zwitserland.

Cellule Architecture

De Cellule Architecture maakt al sinds haar oprichting in 1997 deel uit van het EFAP. Dit gebeurde initieel in enge samenwerking met het Team Vlaams Bouwmeester, het VAI en

het CIVA. Deze kruisbestuiving op Europese schaal maakte eens te meer duidelijk hoe belangrijk het is het debat over architectuur en ruimtelijke kwaliteit te voeren op alle bestuursniveaus, en dit ondanks de groeiende complexiteit van de verschillende instanties. Zo organiseerden, in 2010, ter gelegenheid van het Belgische voorzitterschap van de EU, het Team Vlaams Bouwmeester, de Cellule Architecture en de Brussels Bouwmeester (bMa), twee ontmoetingsdagen in Antwerpen, Brussel en Luik rond het thema "Architectuur als factor van sociale cohesie". Spraakmakende voorbeelden van Wijkcontracten, de projecten van AG Vespa en de ZIP/QI (Zones d'initiative privilégiée/Quartiers d'initiatives) toonden aan hoe zeer kwaliteitsvolle ambities ook op kleine schaal een betekenisvolle positieve impact kunnen hebben op de gebouwde ruimte en zo op de stedelijke samenleving.

www.efap-fepa.org
www.facebook.com/EuropeanForumArchitecturalPolicies
www.cultureactioneurope.org